МБГБУ “ Икенче Алексеевск урта гомуми белем бирү”мәктәбенең 1 квалификацияле татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Чибинова Лилия Рәис кызының

Портфолиосы

Укытучы турында гомуми мәгълумат

НАГРУДНЫЙ
АКАДЕМИЧЕСКИЙ
ЗНАК ВЫДАН

ДИПЛОМ

МО № 075846

Настоящий диплом выдан Зариповой
Лилии Раисовне

в том, что она в 1992 году поступила
в Казанский государственный
педагогический институт

и в 1997 году окончила полный курс
Казанского государственного
педагогического университета

по специальности татарский язык
и литература

Решением Государственной экзаменационной
комиссии от 15 июня 1997 г.
Зариповой Л. Р.

присвоена квалификация учителя татарского языка и литературы

Председатель Государственной
экзаменационной комиссии

Ректор

Секретарь

М. П. Город Казань 15 июня 1997 г.

Регистрационный № 87

ППФ Гознака. 133700—1996.

РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ

УДОСТОВЕРЕНИЕ
О ПОВЫШЕНИИ КВАЛИФИКАЦИИ

Документ о квалификации

Регистрационный номер
4/70

Город
Набережные Челны

Дата выдачи
29 октября 2016 г.

Настоящее удостоверение свидетельствует о том, что

Чибинова Лилия Раисовна

с 10 октября 2016 г. по 29 октября 2016 г.

прошел(а) повышение квалификации в (на)
ФГБОУ ВО "Набережночелнинский государственный педагогический университет"

по теме "Совершенствование технологий преподавания татарского языка и литературы и достижение нового образовательного результата в условиях реализации ФГОС ООО"

в объеме 108 часов

за время обучения сдал(а) экзамены и зачеты по основным дисциплинам программы

Наименование	Объем	Оценка
Современные нормативно-правовые основы образования	16	зачет
Психолого-педагогические основы образовательной деятельности	16	зачет
Содержательные и процессуальные аспекты в преподавании предмета "Татарский язык и литература"	40	зачет
Прикладные аспекты решения актуальных проблем профессиональной деятельности педагога	36	зачет
Итоговая аттестация		зачет

М.П.

Руководитель Ф.З. Мустафина

Секретарь Л.З. Садретдинова

Үзбелемемне күтәрү темасы:

“Коммуникатив технологияләр кулланып укучыларның сөйләм телен үстерү.”

Бурычлары:

1)Коммуникатив технологияләрне куллануда теоретик белемнәр туплау,үзеңнең фәнни-методик эшчәнлегеңнең осталыгын камилләштерү.

2)Укучыларның аралашу сәләтләрен ачу һәм үстерү.

Педагогик эшчәнлек нәтиҗәләре

Бүләкләр:

- 1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы мәгариф бүлеге тарафыннан бирелгән Мактау грамотасы. 2014нче ел.
- 2. Җиңүче әзерләгән өчен КНИТУ тарафыннан бирелгән Рәхмәт хаты.2013нче ел.
- 3. Җиңүче әзерләгән өчен КНИТУ тарафыннан бирелгән Рәхмәт хаты.2014нче ел.
- 4.Җиңүче әзерләгән өчен Татарстан Республикасы Казан шәһәре МБГБУ “75нче гимназия” тарафыннан бирелгән Рәхмәт хаты.
- 5.МБГБУ «2нче Алексеевск урта гомуми белем бирү» мәктәбенең Рәхмәт хаты.2015нче ел.
- 6. 4.МБГБУ «2нче Алексеевск урта гомуми белем бирү» мәктәбенең Рәхмәт хаты.2016нчы ел.
- 7. 4.МБГБУ «2нче Алексеевск урта гомуми белем бирү» мәктәбенең Рәхмәт хаты.2017нче ел.

ГРАМОТА

награждается

Чибинова Лилия Раисовна, учитель татарского языка и литературы МБОУ «Алексеевская средняя общеобразовательная школа №2 с углубленным изучением отдельных предметов», за многолетнюю, добросовестную работу в деле обучения и воспитания подрастающего поколения.

Начальник отдела образования А.В.Симашева

ПГТ Алексеевское

2014

Министерство образования и науки Республики Татарстан

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Гимназия №75» Московского района города Казани

XV
Рождественские
чтения

Благодарственное письмо

Оргкомитет
XV Рождественских чтений
благодарит

Чибинову Лилию Раисовну

за научное руководство при подготовке
победителя Рождественских чтений
Чибиной Назлыгуль и Сунгеевой Алины

Первый заместитель министра
образования и науки
Республики Татарстан

А.И.Поминов

Казань 2017

КАЗАНСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

БЛАГОДАРСТВЕННОЕ ПИСЬМО

Казанский национальный исследовательский технологический университет

благодарит

учителя татарского языка и литературы

МБОУ «Алексеевская СОШ № 2»

Алексеевского муниципального района РТ

Чибинову Лилию Раисовну

за подготовку победителя –

ученицы 8 класса **Чибиновой Назлыгуль** к

творческому конкурсу **«Вперед – в прошлое-2014»**,

проходившем в ФГБОУ ВПО «КНИТУ».

Творческие конкурсы в нашем вузе –

путь к важнейшему событию в жизни

Ваших учеников – выбору профессии!

Ректор КНИТУ Г.С. Дьяконов

Отпечатано в ООО «Фолиант»

КАЗАНСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

БЛАГОДАРСТВЕННОЕ ПИСЬМО

Казанский национальный исследовательский технологический университет

благодарит

учителя татарского языка и литературы
МБОУ «Алексеевская СОШ № 2 с углубленным изучением отдельных предметов»
Алексеевского муниципального района РТ

Чибинову Лилию Раисовну

за подготовку победителя

Заббарова Ильсафа

к творческому конкурсу ***«Вперед – в прошлое-2013»***
проходившем в КНИТУ.

Творческие конкурсы в нашем вузе – путь к важнейшему событию в жизни Ваших учеников – выбору профессии!

Ректор КНИТУ Г.С.Дьяконов

Центр гражданско-правового образования "Восхождение"
г. Казань, ул. Актайская, д. 5. Тел.: (843)278-60-41; 533-10-12. Email: pravo48@list.ru
Web: www.pravo48.narod.ru

БЛАГОДАРСТВЕННОЕ ПИСЬМО

Центр гражданско-правового образования «Восхождение»
объявляет благодарность
МБОУ «Алексеевская средняя общеобразовательная школа №2»
и лично педагогу
Чибиновой Лилии Раисовне
за активное участие во Всероссийском конкурсе социальных детских рисунков «Человек труда»

27 сентября 2012 г.

Республика Татарстан город Казань «Центр гражданско-правового образования «Восхождение» Татарстан Республикасы Казан шәһәре

Руководитель Центра гражданско-правового образования «Восхождение» Аминов А.М.

Мудрость не в том, чтобы много знать. Всего знать мы никак не можем. Мудрость не в том, чтобы знать как можно больше, а в том, чтобы знать, какие знания самые нужные... Из всех же знаний, нужных человеку, самое важное знание того, как жить хорошо, то есть жить так, чтобы делать как можно меньше зла и как можно больше добра.

Л. Н. Толстой

Благодарственное ПИСЬМО

Уважаемая

***Чибинова Лилия Раисовна*!**

Администрация МБОУ «Алексеевская СОШ №2» выражает Вам искреннюю благодарность за высокие результаты в обучении и воспитании обучающихся по итогам 2016-2017 учебного года.

УСПЕШНЫЙ учитель - УСПЕШНЫЙ ученик - УСПЕШНАЯ школа!!!

Директор школы Л.Н.Липлянина

пгт. Алексеевское

2017 год

БЛАГОДАРНОСТЬ

Уважаемая Лилия Раисовна!

Администрация МБОУ «Алексеевская СОШ №2» выражает Вам искреннюю благодарность за подготовку победителя и призёра муниципального этапа Республиканской олимпиады школьников по татарскому языку, призёра муниципального этапа Республиканской олимпиады школьников по татарской литературе, победителя муниципального этапа Международного конкурса Чтецов посвященного 130 юбилею Г.Тукая.

Успех Вашего ученика по праву можно считать и Вашим успехом, которого Вы достигли благодаря педагогическому таланту, профессиональному мастерству.

Пусть Ваш оптимизм и неугасаемый огонь преданности своему делу послужит дальнейшему развитию интеллектуального и духовного уровня подрастающего поколения.

Директор школы: Л.Н.Липлянина

пгт Алексеевское
2016 год

ЗНАК ПОЧЕТА

Благодарность

МБОУ «Алексеевская средняя общеобразовательная школа №2»

выражает искреннюю благодарность

учителю татарского языка и литературы

Чибиновой Лилии Раисовне

за целенаправленную работу

с талантливыми детьми

Директор школы Л.Н.Липлянина

средняя общеобразовательная школа №2 с углубленным изучением отдельных предметов

ИНН 1605001185

П.г.т.Алексеевское

Май 2015 год

ЗНАК ПОЧЕТА

Бәйгеләр

1.Тукай елына багышланган бәйге-1 дәрәҗәдәге диплом 2.Укытучылар өчен республикакүләм бәйге «Зирәк тиен»-сертификат,2013нче ел.

3.Укытучылар өчен Россиякүләм инша бәйгесе “Милләтем-киләчәгем”-сертификат.2013нче ел.

4.Диплом “Учитель цифрового века”за активное применение в работе современных технологий.2012-2013нче уку елы.

5.Туфан Миңнулин исемендәге республика конференциясе, сертификат,2014нче ел.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫНЫҢ
МӘДӘНИЯТ, ФӘН, МӘГАРИФ ҺӘМ МИЛЛИ МӘСЬӘЛӘЛӘР
КОМИТЕТЫ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘГАРИФ ҺӘМ ФӘН МИНИСТРЛЫГЫ

КАЗАН ШӘҺӘРЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫНЫҢ МӘГАРИФ ИДАРӘСЕ

КАЗАН ШӘҺӘРЕ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ ГОМУМИ
БЕЛЕМ БИРҮ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ "ФАТИХА АИТОВА
ИСЕМЕНДӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ БЕЛЕМ БИРҮЧЕ
12 НЧЕ ГИМНАЗИЯ"

Шаһәдәтнамә

Халык язучысы, күренекле драматург, җәмәгать эшлеклесе
ТУФАН МИҢНУЛЛИН истәлегенә багышланган
укытучыларның һәм укучыларның I республика конференциясендә

Татарстан Республикасы Алексеевск районы Алексеевск

2 нче урта мәктәбенең татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Чибинова Лилия Рәис кызының

катнашуын раслый.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДӘҮЛӘТ
СОВЕТЫНЫҢ МӘДӘНИЯТ, ФӘН,
МӘГАРИФ ҺӘМ МИЛЛИ МӘСЬӘЛӘЛӘР
КОМИТЕТЫ РӘИСЕ **Р.И.ВӘЛИЕВ**

Апрель, 2014 ел
Казан

"Үзем сайлаган язмыш"

"Театр яктылыкка, нурга илтә!.."

"Утырып уйлар уйладым"

"Кызыл тышлы дәфтәрдән"

"Сөй гомереңе, сөй халыкны..."

Исполком Всемирного конгресса татар

Всероссийское общество татарских сел

Национально-культурная автономия татар Комсомольского района Чувашской Республики

ДИПЛОМ

Чибинова Лилия

Алексеевск, Татарстан

руководитель

ОТКРЫТОГО ТРЕТЬЕГО МЕЖРЕГИОНАЛЬНОГО КОНКУРСА СОЧИНЕНИЙ " КӨМЕШ КАЛӘМ" (СЕРЕБРЯНОЕ ПЕРО)

на тему

"МИЛЛӘТЕМ, КИЛӘЧӘГЕМ!"

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ЖЮРИ: Илдус Әмирхан

ЧЛЕНЫ ЖЮРИ: Фәрит Гыйбатдинов
Римма Бикмөхәммәтова
Александр Долгов
Рәфис Жәмдихан
Айзат Шәймәрданов
Раил Өметбаев

13 марта 2012г.

Урмаево, Чувашская Республика - Казань, Республика Татарстан

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы

Зирәк Тиен

Республика күләмендә укытучылар өчен
татар теленнән үткәрелгән бәйгедә
актив катнашканы өчен

Татарстан Республикасы _Алексеевск_ **районы**

2 нче **гомуми белем мәктәбенең**

татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Чибинова Милия Габдулхак кызы

Сертификат белән

бүләкләнә

Гомуми балл саны _7_

Оештыру комитеты рәисе _Г.З. Шамова_

«НУР»

Казан
20 _12_ нче ел

Копия

Общероссийский проект
Школа цифрового века
Интернет-сопровождение проекта – Издательский дом «ПЕРВОЕ СЕНТЯБРЯ»

2012/13 учебный год

Диплом

«УЧИТЕЛЬ ЦИФРОВОГО ВЕКА»

награждается

Чибинова Лилия Раисовна

МБОУ «Алексеевская средняя общеобразовательная школа №2 с углубленным изучением отдельных предметов» Алексеевского муниципального района РТ (Школа - центр компетенции в электронном образовании)

за активное применение в работе современных информационных технологий, эффективное использование цифровых предметно-методических материалов, предоставленных в рамках проекта.

Общероссийский проект «Школа цифрового века» Оргкомитет 2012/13

Сопредседатель оргкомитета
Общероссийского проекта
«Школа цифрового века»

А.Соловейчик

«Алексеевская средняя общеобразовательная школа №2 с углубленным изучением отдельных предметов» ОГРН 1021605754367

верна

МОСКВА

DIG-1-127727

Ачык дәресләр:

1.”Мин чисталык яратам”-4 сыйныф,район күләмендә,2014нче ел.

2.”Туган җирем –Татарстан”-8сыйныф,мәктәп күләмендә ,2015нче ел.

3.”Кышкы уеннар”-2сыйныф, мәктәп күләмендә,2016нчы ел.

4.”Телефоннан сөйләшү этикеты”,5нче сыйныф, республика күләмендә, 2017нче ел.

Класстан тыш чаралар:

1. «Карга боткасы»4сыйныф,мәктәп күләмендә,2015нче ел.

2” “Исәнмесез,кошкайлар”,8сыйныф,район күләмендә,2016нчы ел.

3.“Бер алманы бишкә бүләек”,5-8 сыйныф,район күләмендә,2014нчы ел.

4 нче сыйныф.

Тема: «Мин чисталык яратам» темасын йомгаклау дәресе.
Максат:1.Темага карата өйрәнелгән әсәрләрне кабатлау.
2.Укучыларның шигырьләрне сәнгатьле сөйләүләренә ирешү.
3.Укучыларда пөхтәлек тәрбияләү.
Җиһазлау:Тарак,сөлге,теш пастасы,сабын маскалары.

Дәрес барышы.

1.Оештыру өлеше.
2.Кабатлау.
-Укучылар ,без сезнең белән чисталык турында шигрьләр,хикәяләр укыдык.Әйдәгез, шулар турында искә төшереп алыйк әле.
-М.Җәлилнең “Сәгать»шигырен укыдык.Ул шигырь генә түгел җыр да.
(ике укучы такта янына чыга,укучылар”Сәгать”не җырлыйлар.)
Бүлмәгә “Марат ” керә.
-Укучылар,бу малайны дәрескә кертәбезме?
-Юк.
-Ни өчен?
-Чөнки ул битен юмаган.
-Чөнки ул тешен чистартмаган.
-Чөнки ул чәчен тарамаган.
-Чөнки ул кулларын юмаган.
-Әйдәгез алайса ,аңа үзебезнең киңәшләребезне бирик.
1нче укучы: Син инде хәзер укучы
Киңәшләрне укычы.
Китерер алар күп файда.
Онытма шуны һәркайда!
2нче укучы:Мәче иртән юына.
Чыпчык суда коена.
Урмандагы аюлар да
Су керергә жыена.
Син алардан үрнәк ал,
Һәрчак чиста булып кал!

Такта янына теш щеткасы,сабын,кран,сөлге,тарак чыгалар.
Шигырьләр сөйлиләр.
3нче укучы:Иртә торгач,кулыңа ал
Миннән башла эшеңне.
Паста белән мин чистартам,
Ап-ак итәм тешеңне.(теш щеткасы)

4нче укучы:Ничек коеныр идең соң
Бу дөньяда син минсез?
Рәхәт җылы суым белән
Бүлмәдә мин ак диңгез...(кран)

5нче укучы:Сабын белән ышкып
Кем юа кулын,
Икеләнми әйтәм:
Йөзе матур шуның.(сабын)

6нчы укучы:Бит-кулың югач,
Сиңа мин кирәк.
Мин нәрсә булам,
Әйт син тизерәк.(сөлге)

7нче укучы:Тешләре күп ашамый ,
Минсез эшен башламый.(тарак)
Маратны чисталыйлар.
8нче укучы:Чиста һәм пөхтә булгач,
Ничек рәхәт карарга,
Безнең арабызда хәзер
Урын юк шапшакларга.

Марат: Әйдәгез бер рәхәтләнеп
Шаярыйк без көлик без,
Рәхәтләнеп көлә белү
Витамин ул белик без.
Уен:
Максат:кешенең тән әгъзаларын искә төшерү.
(бирелгән предметлардан кеше рәсеме төзү)

Укытучы:

-Укучылар,без чисталык турында нинди хикәяләр укыдык?
(Алсу,Дима турында)
Ике укучы хикәянең эчтәлеген сөйлиләр.

2)Уен:Слайд
“Кем күбрәк сүз таба?”Тактада хәрефләрдән торган квадрат,шулар эченнән сүзләр табарга.
Җиңүчене билгеләү.

3)Уен:Слайд
“Предметларны дөрес урнаштыр.”
Карточкалар белән эшләү.
4)Ребус чишү.Слайд
5)күзне ял иттерү.Слайд
6)йомгаклау.
-Менә безнең дәресебез ахырына якынлашты.Без сезнең белән нинди нәтиҗәгә киләбез?
-Чиста булырга,чөнки чиста булсаң, сәламәт буласың.
-Сау булыгыз,дәрес тәмам.

Чибинова Лилия Рәис кызы
Алексеевск икенче урта мәктәбенең
1 категорияле татар теле
һәм әдәбияты укытучысы
Алексеевск бистәсе

5 сыйныфта (рус төркеме) “Телефоннан сөйләшү этикеты” темасы буенча үткәрелгән дәрес конспекты

Тема:Телефоннан сөйләшү этикеты(№73).
Дәреснең максаты:
1.Белем *бирү*: Телефоннан сөйләшергә өйрәнү.
2.*Үстерү:* Диалог төзү күнекмәләрен камилләштерү.
3.*Тәрбияви*:Әдәплелек тәрбияләү.
Планлаштырылган нәтиҗәләр:
Предмет: Телефоннан сөйләшү кагыйдәләрен өйрәнү.
Метапредмет:
Таныл-белү Уку максатын билгеләү,сөйләм берәмлекләрен логик эзлеклеккә салу,нәтиҗә ясый белү күнекмәләрен формалаштыру.
Регулятив Укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү,укудагы уңышларның,уңышсызлыкларның сәбәбен анализлый белү,уку эшчәнлеге нәтиҗәләрен контрольгә ала белү.
Коммуникатив әңгәмәдәш белән аралашу калыбын төзү.
Шәхси үз-үзеңне контрольдә тота белү.
Дәреснең тибы: Д/МС
Укучылар белән эш формалары: күмәк, парларда һәм төркемнәрдә эшләү.
Җиһазлау:этикет турында презентация, дәреслек Р.З.Хәйдәрова, Г.М. Әхмәтҗанова. Татар теле. 5класс, “ Татармультфильм” нәшрияты, 2014нче ел.
Методик кулланма.Р.З.Хәйдәрова, Г.М. Әхмәтҗанова. Рус телендә төп гомуми белем бирү оешмаларында татар теле укыту, 5нче сыйныф.“ Татармультфильм” нәшрияты, 2014нче ел.,серле тартма.
Предметара бәйләнеш:культура

Дәрес барышы

I. Оештыру моменты (уку эшчәнлегенә мотивация)
Максат: уку эшчәнлегенә уңай мохит тудыру, уку теләге булдыру.
Исәнләшү. Уңай психологик халәт тудыру.
-Исәнмесез,укучылар.
-Исәнмесез,укытучы апа.
-Хәерле көн миңа да
-Хәерле көн сиңа да
-Хәерле көн аңа да
-Хәерле көн безгә дә
-Хәерле көн сезгә дә
-Хәерле көн аңа да
-Кояш безгә елмая.
II. Белемнәрне актуальләштерү. Өй эшен тикшерү.
Максат: үткән материалны кабатлау, һәр укучының индивидуаль эшчәнлегендәге авырлыкларын ачыклау.
1.Бирелгән фигыльләрнең төрен билгеләү.

(эшләде,чыга,аша,уйна,җырлый,сикерә,укыды,бир,чыкма,биемәде,килә,керде,атты)
Алар белән җөмләләр төзү.
2.Өй эшен тикшерү.
а).85бит,9күнегү-үзләре төзегән хикәяне уку.
б).84бит,6күнегү-план буенча текстны сөйләү.

Укытучы: Өстәлләрдә үзбәя бите бар. Һәр эштән соң үзегезгә бәя куегыз.

Фамилия Исем ____________				
		Мин аңладым, яхшы эшләдем	Мин аңладым, аз эшләдем	мин аңламадым, эшләмәдем
1	Грамматик күнегү			
2	Өй эше			
3	Диалоглар өстендә эш			
4	Ситуатив күнегүләр			
5	Диалог төзү			
6	Төркемнәрдә диалог төзү			
7	Тәрҗемә итү			

Укучылар таблицага үзбәя куялар.

III. Уку максатын кую.

Максат: дәрес темасын һәм максатын ачыклау**.**
1)Аудирование: диалогны тыңлагыз,
-Алло,Исәнмесез.Бу....
Укытучы:Ничек уйлыйсыз, без бүген нәрсә турында сөйләшербез икән?
-Телефоннан сөйләшү турында.
Укытучы:Әйдәгез, буталган хәрефләрдән сүзләр төзик
Ф,т,е,н,а,л,н,е,о,н ш,ү,л,с,ө,й,ә т,ы,э,и,к,е,т
(Телефоннан сөйләшү этикеты)
Укытучы этикет турында презентация күрсәтә.
Әңгәмә .
Укытучы:Тагын нәрсәнең этикеты була?
-Табын янында утыру
-Театрда үз-үзеңне тоту
-Транспортта үз-үзеңне тоту,һ.б.

IV. Уку максатын чишү.

1.Беренче диалогны уку.
-Алло,Альбина апа,исәнмесез!
Бу мин-Олег.Ә Марат өйдәме?
-Өйдә.
-Чакырыгыз әле.
Укытучы:Әлеге диалог нәрсә турында?
Диалогтан әдәпле сүзләрне табыгыз.
(исәнмесез,чакырыгыз әле)
Укытучы: Тагын нинди әдәпле сүзләр беләсез?

(Хәерле көн,хәерле кич,хәерле юл,ашыгыз тәмле булсын,бирегезче,исәнлеккә һ.б.)
Икенче диалогны уку.
-Алло, Сания апа,исәнмесез!Сезне Лена борчый.Миңа Алсу кирәк иде.
-Алсу өйдә юк әле.
-Ә кайда?
-Тренировкада.
-Кайчан кайта?
-Кичке сәгать 5 тә.
-Ярый,рәхмәт.Мин тагын шалтыратам.
Диалогны сәхнәләштерү.
Өченче диалогны уку.
-Алло,хәерле көн! Мин-Олег.Миңа Алсу кирәк иде.
-Хәзер чакырам.
-Алсу,исәнме.Безнең мәктәптә бәйрәм була.
-Нинди бәйрәм?
-8нче Март бәйрәме.
-Сәгать ничәдә башлана?
- Сәгать кичке 4 тә.Киләсеңме?
-Киләм.Рәхмәт.
Һәр репликаны үзгәртеп уку.
Бәя кую.
2.Ситуатив күнегүләр.
-телефон звонит,возьмите трубку;
-к телефону приглашают маму(папу);
-вы звонили подруге в школу? Бәя кую
Ял итү.
Без шулай ял итәбез
Без әле бераз ардык,
Ял итәргә уйладык.
Башны иябез алга,
Ә аннары - артка.
Уңга, сулга борабыз,
Аннан карап торабыз.
Иң өсләрен сикертәбез,
Кулларны биетәбез,
Бер алга, бер артка сузып,
Күңелле ял итәбез.
Аннары без чүгәлибез,
Тезләрне кочаклыйбыз,
Башларны алга яшереп,
Азрак кына «йоклыйбыз».
Менә ничек ял иттек,
Дәресне дәвам итик.
V.Теманы ныгыту.
1.Парларда эшләү.
Укучылар охшаш диалоглар төзиләр һәм сөйлиләр. Бәя кую

2.Төркемнәрдә эшләү. Уен.”Атом һәм молекулалар”.Атом дигәч, укучылар сыйныф буенча йөриләр.
Молекула 4 дигәч, дүртәү басалар.Укытучы темалар әйтә(кибет турында,мәктәп турында,концерт турында,китап турында)
Шул темалар буенча телефоннан сөйләшү диалогы төзиләр.

Тикшерү. Бәя кую

3.Күмәк эшләү.Укытучы “Серле тартма” күрсәтә.
Укучылар сораулар бирәләр.
-Зурмы?
-Кечкенәме? Һ.б.Тартмада нәрсә булуын укытучы ярдәме белән ачыклыйлар.
Тартмада- кагыйдәләр.Уку,тәрҗемә итү.
-Телефоннан сөйләшкәндә исәнләшергә онытма!
-Телефоннан сөйләшкәндә әдәпле сүзләрне куллан.
-Телефоннан сөйләшкәндә кычкырып сөйләшмә!
-Телефоннан күп сөйләшмә,кирәген генә әйт.
-Телефоннан сөйләшкәч,саубуллашырга онытма!
Берничә укучы кагыйдәләрне сөйлиләр. Бәя кую

VI.Дәресне йомгаклау. Рефлексия.
Максат: теманы үзләштерүеңне аңлау, үз эшчәнлегеңә үзбәя һәм сыйныф эшчәнлегенә бәя бирү.
Өч төрле дәрәҗәдәге биремнәр.
Авыр дәрәҗә:Диалогны монологка әйләндер.Методик кулланма.44бит,4күнегү.
Урта дәрәҗә:Диалогны үзгәрт. Методик кулланма.44бит,8күнегү.
Җиңел дәрәҗә:Диалогны тәрҗемә ит.44бит,8күнегү. Бәя кую
-Без бүген дәрестә нишләдек?
- Дәреснең темасы нинди иде?
- Максатка ирештекме?
-Үзбәя бирү битендә “плюс”ларны санагыз. Кемнең нинди төс күбрәк, шул төстәге түгәрәкне күтәрегез.
Өй эше.Сайлап алу.
1.86бит,6күнегү.
2.86бит,3күнегү.
- Сау булыгыз. Дәрес өчен рәхмәт. Бәяләү битен җыеп бирегез.

Рус мәктәбендә укучы рус телле балалар өчен сыйныфтан тыш эш.
(2-4 сыйныфлар)

КАРГА БОТКАСЫ

Зал бәйрәмчә бизәлә. Түрдә кояш, кошлар сүрәтләре төшерелгән. Матур көй уйнатыла. Балалар залда утыралар. Залга Көн белән Төн керә.

“Яз җитә” җыры
Фатих Кәрим сүзләре
Җәүдәт Фәйзи музыкасы
1. Кояш көлеп карый безгә,
   Күзләр чагыла,
   Елгалардан бозлар ага
   Диңгез ягына.

Кушымта:
Яз, яз, яз җитә,
Тәрәзәне ачтылар,
Тып, тып, тып итә
Эре-эре тамчылар.

2. Агачка кунып чыпчыклар
   Чыелдашалар,
   Яшькелт-кара сыерчыклар
   Әй җырлашалар.
3. Тиздән шаулап яфрак ярыр
   Озын ак каен,
   Ал чәчәкләр алып килер
   Безгә май ае.

Алып баручы: Балалар, карагыз әле, Кара каргалар килгән, алар яз киләсен хәбәр итүчеләр.
Кара каргалар. Исәнмесез, балалар!
Алып баручы: Кая таба очасыз?
1 Кара карга:
Ачылды ак калын юрган,
Исә язгы җилләр дә,
Без кайтабыз сагындырган
Туган үскән җирләргә.
2 Кара карга:
Көннәрне юлда үткәреп,
Куанышып сезгә очтык,
Канатларга күтәреп,
Сезгә яз алып кайттык.
1 Кара карга:
Көннәр аяз, күктән алсу
Нур сибеп кояш көлә,
Җиргә тама көмеш тамчы,
Сагынып көткән яз килә!
2 Кара карга:

Әйтегезче, кайсы вакыт
Яздагыдан ямьлерәк?
Кыш айларын да яратам
Әмма яз күңеллерәк!
1 Кара карга: Әйдәгез әле, балалар, “Очты, очты, каргалар!” уенын уйнап алыйк.
Нинди кошларны беләсез икән, сынап карыйк.

“Очты, очты, каргалар!” уены

Балалар түгәрәк ясап басалар. Алып баручы түгәрәкнең уртасына чыга һәм: “Очты, очты, казлар очты!” – дип, кулы белән очкан сыман хәрәкәт ясый. Башкалар аның артыннан кабатлый. Шулай берничә кат оча торган кошларны, әйберләрне 9самолет, вертолет, шар һ.б.) очыргач, искәрмәстән генә: “Очты, очты, курчаклар очты!” – дип очмый торган берәр әйбернең исемен атый.Бу вакытта түгәрәктәгеләр кулларын күтәрмәскә тиеш.

Алып баручы: карагызчы, нинди матурлык, җиргә ямь биреп, Яз килә, Яз килә!
Яз. Исәнмесез, балалар!
Балалар. Исәнме, Яз!
Яз. Котлап сәлам бирдегез,
Мине көтеп алдыгыз,
Имин йортта торыгыз,
Кәеф-сафа корыгыз.
Инде мине тыңлагыз,
Моңаеп утырмагыз –
Уйнагыз да көлегез,
Биегез дә җырлагыз!
Алып баручы:
Әй, дуслар, килегез,
Күңел ачу көнебез
Татарча матур итеп
Без биибез, күрегез!

Татарча бию.

Яңгыр:
Яз иртәсен котлагандай матур булып,
Зәңгәр күкне каплап алды зәңгәр болыт,
Бизәкләгән төсле булды бөтен һава,
Кар өстенә шыбыр-шыбыр Ләйсән ява!

Укучылар белән “Кояш белән яңгыр” уены уйнала.

Алып баручы: “Әйдәгез, балалар, шундый матур кояшлы көндә уйнарга чыгыйк!” – ди. Балалар матур көйгә зал буйлап йөриләр, кулларын чәбәклиләр. “Яңгыр килә!” – диюгә, кулчатыр астына йөгереп килеп качалар. Уен берничә тапкыр кабатлана.

Алып баручы:
Әй, дуслар, килегез
Күңел ачу көнебез,
Әйдәгез, күмәкләшеп,
Әйлән-бәйлән уйныйбыз!

“Март-апрель” әйлән-бәйлән уены.

1. Кара каргалар килә, } *очу хәрәкәтләре*
Түбәдән тамчы тама, } *бармак очлары белән чүгәләп идәнгә чиртәләр*
Көндез көн җылы була, } *куллары өстә чайкала*
Суыта кичкә таба. } *чүгәлиләр*
Тамчылар бии тып та топ, } *уң кул бармакларын сул кулның учында уйнаталар*
Аларны булмый туктатып, } *урыннарында сикерәләр*
Алар яз китерәләр. } *кул чабалар*
2. Гөрләвекләр агалар, } *ике кулны кушып дулкын сыман хәрәкәт ясыйлар*
Күктә кояш елмая. } *кулларын як-якка җәяләр*
Каңгылдашып торналар, } *кулларын өскә күтәрәләр*
Төзелеп үтте бая. } *очу хәрәкәтләре ясыйлар*
Инешләрдә коена } *чуму, йөзү хәрәкәтләре*
Канатланып үрдәк, каз. } *канынган хәрәкәтләр ясыйлар*
Җирне яшәртеп безгә, } *кул чабалар*
Гөлләр алып килә яз. } *кул чабалар*

“Җир сукалау” уены

Уенда ике бала катнаша. Алар залның бер ягында, ә залның икенче ягына – озын бау бәйләнгән уенчык тракторлар. Уйнаучылар, тәрбияче сигналы буенча, бауны йомгакка чорный-чорный, тракторларны үзләренә таба тартып китерәләр. Тракторы алдан килгән бала җиңүче була.

“Бәрәңге утырту” уены

Балалар ике колоннага тезеләләр. Каршыга, ара калдырып, ике рәт кыршаулар тезелә. Ике кәрзингә кыршау санынннан бәрәңге салына һәм Һәр төркемнең беренче уйнаучыга тапшырыла. Сигнал булгач, беренче уйнаучы һәр чокыр саен кәрзиннән бәрәңге алып сала. Аннан соң, йөгереп килеп, кәрзинне икенче уйнаучыга тапшыра. Икенче уйнаучы бәрәңгеләрне кәрзингә җыя һәм йөгереп килеп өченче уйнаучыга ташара. Уен шулай актык уйнаучыга кадәр дәвам итә. Бәрәңгене беренче утыртып бетергән төркем җиңүче була.

“Түбәтәй” уены

Балалар түгәрәкләнеп басалар. Җырлый-җырлый, түбәтәйне бер-берсенә бирәләр:

Түбәтәеңне кигәнсең,
Бик ераклардан килгәнсең,
Төскә матурлыгың белән
Шаккатырыйм, дигәнсең.

Түп-түп, түбәтәй,
Түбәтәең укалы.
Чиккән матур түбәтәең
Менә кемдә тукталды.

Җыр ахырында түбәтәй кемдә калса, шул яз турында шигырь сөйли.

Яз кызы: Кырлар, басулар кардан ачылгач, язгы кыр эшләре башланыр. Әйдәгез әле карга боткасы белән сыйланыйк. Иң беренче кашык – туган җиребезгә!
Әйтче, иң матур җир кайда?
Син бит инде беләсең?
Иң матур җир - Туган җир ул,
Онытма моны, беркайчан!
Еллар тыныч булсын!
Игеннәр мул булсын!
Беренче бала: һавага, яңгырларын вакытта яудырсын, уңышларны зур итеп үстерсен.
Балалар: Яңгыр, яу, яңгыр яу,
Иләкләп, чиләкләп,
Пәрәмәчләп, коймаклап.
Арышларның башагы
Ач булмасын, тук булсын,
Сыерларның сөтләре
Аз булмасын, күп булсын!
Икенче бала: Кояшка, җылы, кояшлы көннәр күп булсын, безне, кошларны, җәнлекләрне сөендерсен.
Балалар: Кояш чык, чык,
Майлы ботка бирермен,
Майлы ботка казанда.
Тәти кашык базарда.
Кирәкми безгә салкын,
Кирәк безгә саф алтын.
Өченче бала: Каргаларга, алар безгә язны алып килделәр,
Яратыгыз көзне дә,
Яратыгыз кышны да,
Яратыгыз җәйне дә,
Яратыгыз язны да.
Яратыгыз көннәрне,
Айларны һәм елларны,
Кешеләрне, табигатьне,
Саклагыз сез аларны.
Дүртенче бала: Еллар тыныч булсын!
Игеннәр мул булсын!
Бишенче бала:
Алдагы көннәрегездә
Телибез зур уңышлар.
Муллыкта, тыныч тормышта
Хезмәт итегез, дуслар!

“**Бәхеттә, шатлыкта” җыры**
Фарук Закиров көе һәм сүзләре

1. Безнең гомер зур бәхет ул,
Кадерләрен белегез.
Чын күңелдән теләкләрне
Бездән кабул итегез.

Куш-та:
Бәхеттә, шатлыкта,
Исәнлектә, саулыкта
Үтсен гомер юлларыгыз
Тазалыкта, байлыкта.

2.Салкыннарда тик сулмасын
Үстергән гөлләрегез
Таң нурыдай аяз булсын
Киләсе көннәрегез.

3.Тормыш нурлы, тормыш матур
Якты булсын күңелләр
Җырларбыз да, биербез дә
Озын булсын гомерләр.

“**Бәхеттә, шатлыкта”** җыры белән бәйрәм тәмамлана.

Исәнмесез кошкайлар
(5-9 сыйныфлар)

Бурычлар:
1.укучыларның кошлар турындагы белемнәрен тирәнәйтү,
2.безнең якларда кышлаучы һәм күчмә кошларны танып белергә өйрәтү
3.баланың фикерләү сәләтен үстерү, канатлы дусларыбызга карата кайгыртучанлык, сак мөнәсәбәт тәрбияләү.
Зал бәйрәмчә бизәлә. Кошлар турында газета чыгарыла, лозунглар язып эленә. Безнең якларда кышлаучы һәм күчмә кошларның рәсемнәре куела.

Бәйрәм башлана. Әкрен генә кошлар, су тавышы язылган көй яңгырый.
1 а.б. Ел яздан башлана. Яз – ел фасылының иң матуры, иң күңеллесе. Көннәр бераз озыная башлагач, кояш туры карап елмая. Кояш җиңә. Яктысы һәм җылысы белән бар табигатьне үз кулына ала. Ләкин сайрар кошлар кайтмыйча, яз әле яз була алмый. Сыерчыклар, тургайлар кайтып тирә-юньгә дәртле авазларын тараткач кына яз үзенең тулы хокукын ала кебек.
2а.б. 1906 нчы елдан башлап дөньякүләмендә Халыкара кошлар көне үткәрелә.1906 нчы елның 1 нче апрелендә кошларны саклау буенча Халыкара конвенциягә кул куела, ә Россия моңа 1927 нче елда кушыла. Шулай итеп, безнең илдә 1927 нче елның 1 нче апреленннән башлап кошлар көнен үткәрү традициягә кергән.
1 а.б. Кышның салкын бураннары үтә
Менә кабат җиргә язлар җитә.
Таллар бөре ача, кояш көлә,
Күчмә кошлар җиргә тавыш бирә.
Җылы яктан очып кайтырлар
Көзен киткән кошлар, кошкайлар.
Җырлый-җырлый оя сайларлар
Безнең якын дускайлар.
2 а.б. Көннәрен юлда үткәреп,
Кошкайларыбыз очалар.
Канатлары белән җилпенеп
Яз китерә ич алар.
Исәнмесез, кошкайлар,
Безнең якын дускайлар.
Карлыгачлар, актүшләр,
Сандугачлар, тургайлар.
Очып ерак җирләрдән
Кайтты кара каргалар.
Яз хәбәрен иң беренче
Безгә китерде алар.
1 а.б. Безнең бүгенге бәйрәмебез дә кошларга багышлана.
2 а.б. Ә хәзер сыерчык оялары һәм кош рәсемнәре конкурсларына йомгак ясау өчен сүзне биология укытучысы Сәлахиева Рәмзия Искак кызына бирәбез.
1 а.б. Кошлар - җир йөзендә иң күп таралган тереклек иясе. Хәзер аларның 9 меңгә якын төре бар, ә җирдә барлыгы 100 миллиард чамасы кош яши, дип әйтә галимнәр. Россиянең иксез-чиксез

киңлекләрендә 700ләп төр кош яши. Татарстанда исә җәй көннәрендә 200дән, ә кышын 40 төрдән артык кош очратырга мөмкин. Кошларның иң күбесе-Көньяк Америкада яши, ә кечкенә генә ил саналган Эквадорда 1700 төр кош яши.

1 а.б. Кошлар һавада очарга җайлашкан. Аларны кырыс һава шартлары да, биек тау кыялары да, иксез-чиксез диңгезләр дә куркытмый.Кошлар очраган каршылыкларны очып үтәләр. Алар ның зурысы да, кечкенәсе дә бар. Иң кечкенә кош-колибри, ә иң зурысы - Африка тәвә кошы. Колибри берничә грамм авырлыкта гына була, ә тәвә кошының озынлыгы 3 метрга, ә авырлыгы 90 килограммга җитә.

1а.б. Элек-электән кешеләр кошларга карата сакчыл караш һәм мәхәббәт тәрбияләгәннәр. Алар нилектән җирдә яз булганын белмәгәннәр, ди. Кешеләр язны җылы яктан кара каргалар алып килә икән дип уйлаганнар. Шуның өчен карлар эреп сулар ага башлагач, табигать яңаруга-яшәрүгә йөз боргач, каргалар килү хөрмәтенә бәйрәм ясый торган булганнар. Аны “Карга боткасы”дип а таганнар.

2 а.б. Кошлар – табигатьнең күрке, яме. Нәфис гәүдәле, ялтыравыклы матур каурыйлы кошларны рәссамнарыбыз картиналарында чагылдырган. Шагыйрьләребез берсеннән-берсе матур шигырьләр, язучыларыбыз төрле әсәрләр иҗат иткәннәр. Күңелгә ятыш җыр-моңнарын, сайрауларын тыңлап, күренекле композиторларыбыз музыкаль әсәрләрен иҗат иткән.

1 а.б. Ә хәзер бүгенге уенда катнашучы командаларны бирегә чакырабыз.

2 а.б. Сезне жюри әгъзалары белән таныштырып үтәбез.

1 а.б. Сәламләү өчен сүз командаларга бирелә. (Командалар бер-берсен сәламли, девизлар әйтелә).

2 а.б. Беренче конкурс: **Табышмаклар әйтәм, тап.** Табышмаклар тәкъдим итәбез. Кайсы команда җавапны әйтергә әзер, капкачны кага һәм җавап бирә.

1) Гөлдер, гөлдер, гөлдер бу, кызыл тәпи кемдер бу. (Күгәрчен)
2) Агач башында йорты, эчендә яши кошы. (Сыерчык)
3) Җәй шакылдый бу чүкеч, кыш шакылдый бу чүкеч, ничек чыдый бу чүкеч. (Тукран)
4) Кечкенә генә берәү, артында озын терәү. (Саескан)
5) Гөрли-гөрли җырлый ул
Кызыл читек кия ул,
Күлмәкләре күгелҗем,
Татулыкны сөя ул. (Күгәрчен)
6) Чуар киемле урам малае борчак җыя, кырда куна. (Чыпчык)
7) Ука, ука таш кына,
Су коена инештә,
Очалса да җирдә йөри,
Ите яхшы бәлешкә. (Үрдәк)
8) Бер кошым бар тынмый,
Агачка оя кормый.
Өе җирдә, җыры күктә. (Тургай)
9) Бар нәрсә йокыга талгач,
Бакчалар тынып калгач,
Куактан куакка кунып,
Сайрый сары.... (Сандугач)

2 а.б. 2 нче конкурс: “КЕМ КҮБРӘК?” УЕНЫ.

1 а.б. Өч иҗектән торган кош исемнәрен язарга: (Сыерчык, карлыгач, күгәрчен, саескан, ябалак, акчарлак һ.б.)

2 а.б. Музыкаль тәнәфес. 5 нче сыйныф укучылары башкаруында җыр: Минем нәни дусларым

1а.б.Язлар килә туган ягыма,
Җиргә алтын нур ява.
Алтын нурларга коенып
Тибрәнеп тора һава.
Яз килә шул, яз гына
Күңелләрдә наз гына.
Язлар килә кошлар килә
Минем туган ягыма!

2 а.б. 3 нче конкурсны тәкъдим итәбез: Кош тавышларын тану. Кайсы команда җавап бирергә әзер, капкачны кага һәм җавап бирә.

1 а.б. Ә хәзертамашачылар катнашында күңелле тәнәфес. Сезгә түбәндәге сорауларны тәкъдим итәбез.

1) Дөньяда иң зур кош? (Африка тәвә кошы)
2) Бездән җылы якка иң соңыннан нинди кошлар очып китә? (казлар)
3) Иң күп ашаучы кошнын исеме. (Песнәк)
4) Кайсы кош каты тешли? (Кошларның теше юк).
5) Нинди кош тавышсыз оча? (Ябалак).
6) Ярканатның йомыркасы акмы, чуармы? (Ярканат йомырка салмый).
7) Нинди кош ялтыравык эйберләргә кызыга. (Саескан).
8) Нинди кош су төбендә йөри ала? (Су чыпчыгы-оляпка)
9) Иң матур койрыклы кош? (тавис).
10) Күгәрчен гадәттә ничә бала чыгара? (ике)
11) Нинди кошлар кар астында төн куна? (көртлек)
12) Сыерчык оясының тишеме ничә см диаметрлы булырга тиеш? (4,5 -5см)
13) Дөньядагы ин бәләкәй кош нинди? (колибри)
14) Кайсы кош жылы яктан ин беренче булып кайта? (кара карга).
15) Кайсы кош муенын 270^0 ка кадәр бора ала? (ябалак).
16) Нинди кошлар йомырка салмый? (ата кошлар)
17) Нинди кош кызыл төсне яратмый? (күркә)
18) Сандугачның икенче исеме? (былбыл).
19) Сыерчык оясы кайсы якка карап торырга тиеш? (көньякка).
20) Кайсы кош иң озын гомерле? (козгын).

2 а.б. Чираттагы конкурс: командаларга гади карандаш белән 2 минут эчендә карлыгач рәсеме ясарга кирәк булачак.

1 а.б. 5 нче конкурс: командалар жестлар һәм мимика ярдәмендә кошларны тасвирлап күрсәтәләр, ә тамашачылар бу кошларны таныргa тиеш.

2 а.б. 6 нчы конкурс: кошлар турында 1 куплет шигырь язарга.

1 а.б. 7 нче конкурс: Кош исемнәре кергән җыр башкарырга.

2 а.б. Тагын язлар җитте. Табигать туган якларын сагынып кайткан канатлы дусларыбыз җырына күмелде. Алар биредә үзләрен шатланып каршы алучы дусларының күп булуын күреп сөенсеннәр иде. Канатлы дусларыбыз өчен ояларны күбрәк ясыйк. Һәркайсыбыз берәр оя ясаса да, кошларга нинди зур сөенеч булыр иде. “Өй салу кош оясы ясаудан башлана”, ди халык. Табигать сакчылары булган канатлы дусларыбызны Бөтендөнья кошларны саклау көнендә генә түгел, һәрвакыт сакларга кирәк.

1 а.б. Исеңдә тот! Кошлар өчен җимлекләр, оялар эл! Кошларны куркытма, үтермә! Кошлар бала чыгарганда, ашатканда шаулама. Кош оясын туздырма, йомыркаларга, кошчыкларга тимә.

Чыгышлар,публикацияләр:

1. “Дәресләрнең нәтиҗәлелеген күтәрүдә милли-мәдәни компонентның әһәмияте”республикакүләм материаллар җыентыгы.

2.Республикакүләм бәйге «Көчле рухлылар»- «Ватаным Татарстан».2012г

3.Район газетасы «Таң»-Чара күңелле үтте.2012г

4.Районная газетасы «Таң»- Г.Тукайга 125 яшь.2011г

5.Районның татар теле укытучылары өчен үткәрелгән семинарда ачык сыйныфтан тыш чара «Бер алманы бишкә бүләек» .2014г.

6.”Башлангыч сыйныф укучыларының белемен нәтиҗәле итүдә милли-мәдәни компонентның роле”регион семинары,2016нчы ел,Яр Чаллы шәһәре,чыгыш ясаучы.

7.”Милли мәгариф-милләт киләчәге”,Россия семинары,дәрес эшкәртмәсе,Актаныш бистәсе, 2016нчы ел.

Тема:

“Башлангыч сыйныф укучыларының белемен нәтиҗәле итүдә милли-мәдәни компонентның роле.”

Алексеевск икенче урта мәктәбенең 1квалификацияле татар теле һәм әдәбияты укытучысы Чибинова Лилия Рәис кызының чыгышы.

Татар теле дәләт теле буларак кабул ителгәч, бар мәктәпләр алдында да татар теле укыту мәсьәләсе килеп басты. Тел ул- милли мәдәниятның чагылышы. Рус балаларына татар теле өйрәткәндә, шул халыкның гореф-гадәтләрен, рухи культурасын да өйрәтү бик мөһим. Чөнки тел һәм милли мәдәният бер-берсе белән тыгыз бәйләнгәннәр. Әлбәттә, белем биргәндә, милли культурага өйрәткәндә программадан читләшмичә методик максатны дөрес куярга кирәк. Н.М. Шанский : "Укучыларда рус теле өйрәтү өчен аның мәдәниятен өйрәнү мөһим", - дигән. Мин бу фикер белән килешәм. Шуны истә тотып, мин дә үз дәресләремдә татар халкының милли йөзен ачып бирергә тырышам. Бу эшне башлангыч сыйныфлардан ук башларга һәм мәктәптә эзлекле рәвештә югары классларда да дәвам итәргә кирәк.

Башлангыч сыйныфлар өчен дәреслекләр (авторы Р.З. Хәйдәрова) милли компонентны киң кулланып төзелгән. Монда татар халык әкияте геройлары: Шүрәле, Былтыр, Кәҗә белән Сарык, Төлке белән Торна Һ.б.бар. "Урман дусларыбыз" темасын үткәндә татар халык әкиятләренең эчтәлеге искә төшерелә. Яңа әкиятләр белән таныштырыла. Һәр әкиятнең тәрбияви моменты ачыклана,геройларына характеристика бирелә. Нәтиҗә чыгарырга өйрәнелә. Әкиятләргә анализ биргәндә ,балаларның фикерләү сәләте үсә, әхлагы арта. Әкиятлерне сәхнәләштереп сөйләм теле үстерелә. "Шүрәле" әкиятен укыгач, укучылардан аны кызгану-кызганмауларын сорадым. Шүрәле күпчелегенә кызганыч тоелган икән, димәк, балаларда мәрхәмәтлелек хисләре яши.

Укучыларны татар телендә аралашырга өйрәткәндә, культурологик материалны билгеле бер системага салып бирәм. Культурологик компонентны кертү укучыларда укуга карата аңлы караш тәрбияли, дәрескә кызыксыну уята. Мәсәлән, "Авыл" һәм "Шәһәр" темаларын үткәндә, өйләрнең бизәлешенә игътибар ителә.Татар халык орнаментының кыскача тарихы өйрәнелә,милли киемнәрнең үзенчәлекле яклары карала.Дәресләрдә төрле темалар үткәндә борынгы бабаларыбыз тарихын өйрәнү, югары сыйныфларда әдәбият укырга җиңеллек тудыра.Бу укучыларга борынгы бабаларыбызның хезмәт сөючән булуын,кырыс тормыш шартларында яшәүләрен күз алдына китерергә ярдәм итә."Мин Татарстанда яшим"бүлегендә патриотик хисләр тәрбияләнә.Җирле тарихи урыннарыбыз,якташ язучыларыбыз белән таныштырыла.Яшелчәләрне өйрәнү "Сөмбелә"бәйрәменең килеп чыгу тарихы белән бәйләп

аңлатыла.Укучылар шулай ук “Нәүрүз”,”Карга боткасы”,Бәби туе”,һ.б.йола – бәйрәмнәре белән таныштырыла.”Татар халык ашлары”бүлеген өйрәнгәндә,татар халкының ипи үстерүе,шуңа күрә татар халык ашларында камыр ризыкларына өстенлек бирелүе аңлатыла.Кунакта үз-үзеңне тоту кагыйдәләре һәм кунакчыл булу “Төлке белән Торна”әкияте аша ачыклана.

Башлангыч сыйныф укучылары тиз арый.Шуңа күрә ял минутларын еш оештыру таләп ителә.

Без ял минутларында татар халкының төрледән-төрле уеннарын уйныйбыз.Болар:”Йөзек салыш”,”Яулык яшерәм”,”Күпер чыгыш”,”Ал кирәк,гөл кирәк”,”Түбәтәй”һәм башкалар.Уеннар ярдәмендә укучылар сүзләрне җиңелрәк истә калдыралар,бер-берсен ихтирам итәргә өйрәнәләр.Санамышлар,җырлар,табышмаклар һәр дәрестә диярлек уңышлы файдаланыла.

Күптән түгел үткән курслар миңа үзбелемебезне күтәрергә,киңәйтергә ярдәм итте. Мин бик күп уеннар өйрәнеп кайттым,укучылар белән һәр дәрестә уйныйбыз.Уеннар ярдәмендә белем үзләштерү күпкә отышлырак.

Шулай ук авыр балалар белән эшләүдә яңа психологик алымнар куллану эшемне күпкә җиңеләйтте.Яңа технологияләр белән танышу заманадан артта калмыйча атларга ярдәм итсә,милли-мәдәни компонентны куллану исә тарихны онытмаска өнди.Аның төп максаты-татар телендә сөйләшергә өйрәнү,татар халкының милли мәдәнияте турында бербөтен кузаллау булдыру.Бу-халык авыз иҗатын белү,шигырьләр ,җырлар ,туган якны өйрәнү.Ә иң мөһиме-халык традицияләренә,гореф-гадәтләренә нигезләнеп,укучыларда әхлаклылык,башка милләт халкына карата хөрмәт хисе тәрбияләү.Моңа ирешү өчен татар теле укытучыларына күп көч куярга туры килә,ләкин нәтиҗәгә ирешү өчен ул барсын да эшли....

Министерство образования и науки Российской Федерации
ФГБОУ ВО «Набережночелнинский государственный педагогический университет»

СЕРТИФИКАТ

удостоверяет участие

Чибиновой Лилии Раисовны

в региональном семинаре

«Актуальные аспекты реализации ФГОС»

(статус Докладчик)

Ректор НГПУ Ф.З. Мустафина

Рег.номер 892 «11» 11 2016 г.

г. Набережные Челны, 2016

Чара күңелле үтте

Болында төрле чәчәкләр үсә. Ал, кызыл, зәңгәр, шәмәхә. Һәрберсе үзенчәлекле, һәркайсыннан үзенә бертөрле матурлык сирпелә. Милләтләрне дә шул чәчәк белән чагыштырам мин: һәрберсе үзенчәлекле, һәркайсыннан үзенә генә хас булган самимилек бөркелә.

Кеше нинди генә милләттән булмасын, кеше дигән олуг исемгә тап төшермичә, әти-әнисеннән күчкән рухи һәм милли хәзинәне яңа буынга тапшырырга бурычлы. Нинди генә милләттән булсаң да, үз милләтеңне ярату, аның гореф-гадәтләрен хөрмәт итү, саклап калу бурычы барлыгын онытмаска кирәк. Шуны истә тотып, 2нче Алексеевск урта мәктәбендә татар телендә бик күп төрле чаралар үткәрелә, болар–Сөмбелә, Яңа ел, Нәүрүз һ.б.лар. 28 декабрьдә уздырылган татар милли чыршы бәйрәме балаларның күңеленә хуш килде. Бәйрәмне клоуннар Илфат Ибәтуллин белән Айдар Фәйзуллин ачып җибәрде. Алып баручылар Алсу Галимова белән Гөлназ Гатина дәвам иттерде. Быел Куян елы булганлыктан, төп геройларның берсе Куян кызы (Назлыгөл Чибинова) булды. Һәр әкияттәгечә, монда да явызлык белән яхшылык көрәште, әлбәттә инде, бай белән Кар кызы булып киенгән Убырлы карчык (Айгөл Сәйдәшева) белән Шүрәле (Лилия Чибинова) яхшылык алдында җиңелделәр, үзләре дә уңай геройга әйләнделәр. Чын Кыш бабай (Надир Зарипов) белән Кар кызы (Динара Абдуллина) кергәч, бәйрәм тагын да җанланып китте (шуларны балалар бер ел буе зур түземсезлек белән көтәләр бит).

Кыш бабай белән Кар кызы татар халкының иң танылган уеннарын уйнаттылар. Шуннан соң куян кызлары һәм куян малайлары күмәк җыр башкармоңлы тавыш белән җырлаган җырына балалар рәхәтләнеп биеделәр. 1-5нче сыйныф укучылары үз телләрендә кыш темасына багышланган шигырьләр сөйләгәндә Кыш бабай аларны канатлы сүзләре белән рухландырып торды. Бәйрәмгә килгән рус кызлары да рәхәтләнеп күңел ачтылар, матур итеп татарча шигырьләр сөйләделәр.

Бәйрәм шуның белән тәмамланды. Ул бик күңелле үтте һәм балалар күңелендә мәңгегә хәтердә саклanырлык уңай тәэсирләр калдырды. Шундый чаралар нәтиҗәсендә алар вын, яхшылык эшләүнең тирә-юньгә бары тик шатлык кына таратуын аңлап үсәләр. Яңа ел ул–могҗиза. Яңа ел–яңа бәхетләр, шатлыклар, үтәлмәгән хыялларның тормышка ашуы. Һәр кеше, зурмы ул, кечкенәме, яшьме яки картмы, Яңа елга зур өметләр белән аяк баса. Куян елы һәр кешегә тик яхшылык кына алып килсен иде.

Көтеп алган шушы
өр-яңа ел
Тик шатлыклар гына
китерсен.
Яңа елның яңа
бураннары
Бәхет юрганнарына
төрсен..

“Гыйлемнән башка байлык, байлыктан башка гыйлем булмас. Ягъни гыйлемсез милләт баемас вә алга китмәс, баемаган милләт гыйлем өйрәнә алмас.”

Ризаэддин Фәхреддин

МИЛЛИ МӘГАРИФ – МИЛЛӘТ КИЛӘЧӘГЕ

I китап

Укучылар уңышы

1.Олимпиадалар

2.Бәйгеләр

3.фәнни-гамәли конференцияләр

ДИПЛОМ

победителя

муниципального этапа Республиканской предметной олимпиады школьников в 2015- 2016 учебном году

вручается

Сунцевой Алине, ученице 7 класса

МБОУ «Алексеевская СОШ №2»

Предмет: Татарская литература

Учитель: Чибинова Л.Р.

Начальник МКУ «Отдел образования
Алексеевского муниципального района
Республики Татарстан

А.В.Симашева

Май, 2016 год.

ЗНАК ПОЧЕТА

ДИПЛОМ

призера

муниципального этапа Республиканской предметной олимпиады школьников в 2015- 2016 учебном году

вручается

Сунцевой Алине, *ученице 7 класса*

МБОУ «Алексеевская СОШ №2»

Предмет: Татарский язык

Учитель: Чибинова Л.Р.

Начальник МКУ «Отдел образования Алексеевского муниципального района Республики Татарстан **А.В.Симашева**

Май, 2016 год.

ДИПЛОМ

призера

муниципального этапа Республиканской предметной олимпиады школьников в 2015- 2016 учебном году

вручается

***Галиевой Миляуше**, ученице 7 класса*

МБОУ «Алексеевская СОШ №2»

Предмет: Татарский язык

Учитель: Чибинова Л.Р.

Начальник МКУ «Отдел образования Алексеевского муниципального района Республики Татарстан» А.В.Симашева

Май, 2016 год.

ДИПЛОМ

победителя

муниципального этапа Республиканской

олимпиады школьников в 2017- 2018 учебном году

вручается

***Гауэрт Элине,** ученице 9 класса*

МБОУ «Алексеевская СОШ№2»

Предмет: Татарский язык для учащихся русскоязычных групп школ с русским языком обучения

Учитель: Чибинова Л.Р.

И.о.начальника МКУ «Отдел образования Алексеевского муниципального района Республики Татарстан» **Л.Н.Кирюхина**

ОТДЕЛ ОБРАЗОВАНИЯ АЛЕКСЕЕВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН ДЛЯ ДОКУМЕНТОВ ОГРН 1131677002522 ИНН 1605007370

2018 год

Приказ МКУ «Отдел образования Алексеевского муниципального района» №496 от 25.12.2017 г.

ЗНАК ПОЧЕТА

ДИПЛОМ

призёра

муниципального этапа Республиканской

олимпиады школьников в 2017- 2018 учебном году

вручается

Суниевой Алине, *ученице 9 класса*

МБОУ «Алексеевская СОШ №2»

Предмет: Татарский язык для учащихся - татар школ с русским языком обучения

Учитель: Чибинова Л.Р.

И.о.начальника МКУ «Отдел образования Алексеевского муниципального района Республики Татарстан» **Л.Н.Кирюхина**

«ОТДЕЛ ОБРАЗОВАНИЯ АЛЕКСЕЕВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН» ДЛЯ ДОКУМЕНТОВ ОГРН 1131677002522 ИНН 1605007370

2018 год

Приказ МКУ «Отдел образования Алексеевского муниципального района» №494 от 25.12.2017 г.

ЗНАК ПОЧЕТА

Министерство образования и науки Республики Татарстан

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Гимназия №75» Московского района города Казани

XV
Рождественские
чтения

ДИПЛОМ

I степени

присуждается

Чибиновой Назлыгуль и

Сушевой Алине

за работу „Элементы татарского орнамента на моей малой Родине"

на секции „Мировая художественная культура"

Научный руководитель: Чибинова Лилия Раисовна

Первый заместитель министра
образования и науки
Республики Татарстан А.И. Поминов

Казань 2017

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МӘГАРИФНЕ ҮСТЕРҮ ИНСТИТУТЫ
КАЗАН ШӘҺӘРЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
МӘГАРИФ ИДАРӘСЕ
КАЗАН ШӘҺӘРЕ СОВЕТ РАЙОНЫНЫҢ "АБДУЛЛА АЛИШ исемендәге 20 нче ГИМНАЗИЯ "ГОМУМИ БЕЛЕМ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ

ДИПЛОМ

"Алиш эзләреннән"
IV төбәкара фәнни-гамәли конференциясенең
"Шигърият бакчасында" секциясендә
лауреат исеменә лаек булган

Чибинова Назлыгөл

ТР Алексеевск районы Алексеевск Эшчеләр бистәсе
МБГББУ "Алексеевск икенче урта мәктәбе"

укучысы бүләкләнә

Җитәкчесе:Л.Р.Чибинова

ТР Мәгарифне үстерү
институты ректоры **Р.Р.Бадриева**

Казан, 2017 нче ел

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘГАРИФ ҺӘМ ФӘН МИНИСТРЛЫГЫ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯЗУЧЫЛАР БЕРЛЕГЕ

ЯШЬ ЯЗУЧЫЛАР БӘЙГЕСЕ
Илһам
КАЗАН - 2017

«Илһам»
Бөтенроссия яшь язучылар бәйгесе
ЛАУРЕАТЫ

Алексеевск муниципаль районы
аерым предметлар тирәнтен өйрәнелә торган
Алексеевск 2 нче урта гомуми
белем бирү мәктәбенең
10 нчы сыйныф укучысы

Чибинова Назлыгөл

ДИПЛОМ

белән бүләкләнә

Татарстан Республикасы
Премьер-министры урынбасары-
Татарстан Республикасы
мәгариф һәм фән министры — Э.Н. Фәттахов

Татарстан Республикасы
Язучылар берлеге рәисе — Д.Х. Салихов

Казан , 2017 ел

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫНЫҢ
МӘДӘНИЯТ, ФӘН, МӘГАРИФ ҺӘМ МИЛЛИ МӘСЬӘЛӘЛӘР
БУЕНЧА КОМИТЕТЫ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘГАРИФ ҺӘМ ФӘН МИНИСТРЛЫГЫ

КАЗАН ШӘҺӘРЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫНЫҢ МӘГАРИФ ИДАРӘСЕ

КАЗАН ШӘҺӘРЕ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ ГОМУМИ
БЕЛЕМ БИРУ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ "ФАТИХА АИТОВА
ИСЕМЕНДӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ БЕЛЕМ БИРҮЧЕ
12 НЧЕ ГИМНАЗИЯ"

Шаһәдәтнамә

Халык язучысы, күренекле драматург, җәмәгать эшлеклесе
ТУФАН МИҢНУЛЛИН истәлегенә багышланган
укытучыларның һәм укучыларның I республика конференциясенең
"Драматургия. "Театр яктылыкка, нурга илтә!.."
(сәхнәләштерү) номинациясендә

Алексеевск районы
2 нче урта гомуми
белем бирү мәктәбе

катнашуын раслый.

Җитәкчеләре: Чибинова Л.Ф., Җамалиева И.Х.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРЫ УРЫНБАСАРЫ –
МӘГАРИФ ҺӘМ ФӘН МИНИСТРЫ **Э.Н.ФӘТТАХОВ**

Февраль, 2014 ел
Казан

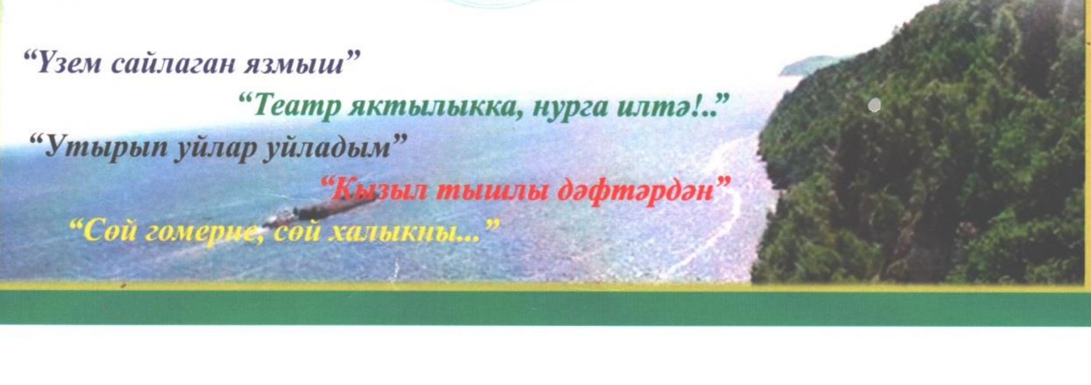

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘГАРИФ ҺӘМ ФӘН
МИНИСТРЛЫГЫ

МИНИСТЕРСТВО
ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ДИПЛОМ

II степени

на Республиканской научно-практической конференции «Без яшь, без сәләтле...»
(секция «История Татарстана и мировая культура»)
награждается

ученик(ца) 8 **класса** МБОУ „Алексеевской СОШ №2 с углубленным изучением отдельных предметов" **школы**
Алексеевского муниципального **района**
Захарова Юлия, Лёвшина Анна
(научный руководитель Чибинова Л. Р. **)**

Министр **А.Х.Гильмутдинов**

Директор ИФИ КФУ **Р.Р.Замалетдинов**

И ИСКУССТВ

Актаныш
2012

КАЗАНСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

ДИПЛОМ

награждается

Заббаров Ильсаф Альфисович

ученик 3 класса

МБОУ «Алексеевская СОШ № 2 с углубленным изучением отдельных предметов»

Алексеевского муниципального района РТ

занявший **1 место**

(младшая возрастная группа)

в творческом конкурсе

«Вперед – в прошлое - 2013»

Номинация «Но то был добрый дым – дым очага»

Руководитель – учитель татарского языка и литературы Чибинова Л.Р.

Ректор КНИТУ Г.С.Дьяконов

Отпечатано ООО «Фолиант»

ДИПЛОМ

вручается

Чибиновой Назлыгуль,

ученику(це) 9 класса

муниципального бюджетного общеобразовательного учреждения Алексеевской средней общеобразовательной школы №2 Алексеевского муниципального района Республики Татарстан

за I место

на муниципальном этапе VI Всероссийского конкурса чтецов им. Г.Тукая «Тукай замандашлары» («Современники Тукая»).

Руководитель: Чибинова Л. Я.

Начальник
МКУ «Отдел образования
Алексеевского муниципального района
Республики Татарстан» А.В.Симашева

Приказ по МКУ»Отдел образования
Алексеевского муниципального района РТ»
от 21.03.2016 № 103

пгт Алексеевское

ЗНАК ПОЧЕТА

ДИПЛОМ

вручается

Чибиновой Назлыгуль,

ученику(це) 9 класса

муниципального бюджетного общеобразовательного учреждения Алексеевская средней общеобразовательной школы №2 Алексеевского муниципального района Республики Татарстан

в номинации

«Лучший чтец своего произведения»

в лаборатории «Марафон любителей татарской литературы» районного Фестиваля **«Любознательные исследователи окружающего мира – 2016»**

Руководитель: Чибинова Л. Р.

Начальник
МКУ «Отдел образования
Алексеевского муниципального района
Республики Татарстан» А.В.Симашева

пгт Алексеевское

ЗНАК ПОЧЕТА

ДИПЛОМ

НАГРАЖДАЕТСЯ

ЯКУПОВ РУСЛАН

ученик 6 класса Алексеевской

средней общеобразовательной школы № 2

с углубленным изучением отдельных предметов,

занявший 2 место в районном фотоконкурсе и

конкурсе компьютерного рисунка «Это мой мир!»

(руководитель: Чибинова Л.Р.)

Начальник отдела образования А.В.Симашева

Директор МБОУ ДОД «ЦДТ» Г.Г.Фассахова

п.г.т. Алексеевское
2013 г.

Туган телемдә сөйләшеп
Яшим мин туган илдә.
“Туган ил” дигән сүзне дә
Әйтәм мин туган телдә
Иң изге хсләремне мин
Туган телдә аңлатам
Шуңа күрә туган телне
Хөрмәтлим мин,яратам!

Анам теле- телләр теле,
Милләтемнең бердәнбере.
Син булганга без дә исән,
Син булганга без дә тере.

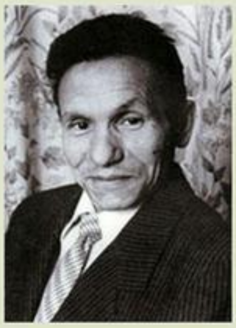

Ф.Яруллин

Без - татарлар, телебез
татар теле, мөстәкыйль
һәм камил тел ул.

К.Насыйри

MyShared